

De coronacrisis treft vooral alleenstaande moeders en hun kinderen. Stijgende sociale ongelijkheid is vrouwelijk.

We weten al langer dat **éénoudergezinnen zeer kwetsbaar zijn om in armoede te vallen** in België. Van alle éénoudergezinnen leeft maar liefst 41,3 % op of onder de armoederisicogrens. Dat is vier keer zo veel ten opzichte van huishoudens met twee volwassenen en twee kinderen waar het armoederisico 9,8% bedraagt (www.armoedebestrijding.be). De nieuwste armoede-indicator “materiële en sociale deprivatie” van de EU-SILC 2019 bevestigt dit opnieuw:

“Éénoudergezinnen hebben het beduidend zwaarder”

“Dat éénoudergezinnen het zwaarder hebben blijkt vooral uit volgende items: een onverwachte uitgave doen (53,5%), een week vakantie per jaar buitenshuis nemen (46,2%), beschadigde of versleten meubels vervangen (39,6%), regelmatig deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten (31,2%), wekelijks een bedrag uitgeven voor persoonlijke behoeften (28,3%) en minstens éénmaal per maand met vrienden of familie afspreken om iets te eten of te drinken (27,4%).”

(Bron: StatBel, 12 maart 2020, zie <https://statbel.fgov.be>)

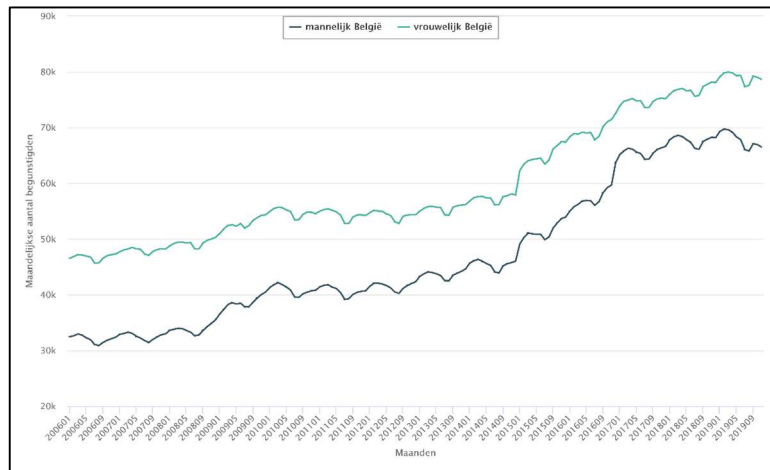
Eénoudergezinnen zijn ook **uitgesproken vrouwelijk**. Het gaat in 8 op de 10 gevallen over alleenstaande moeders met kinderen (<https://www.vlaanderen.be/publicaties/alleenstaande-ouders-in-de-schijnwerper>). De stijgende sociale ongelijkheid weerspiegelt dus ook structurele genderongelijkheid. Vrouwen zijn veel kwetsbaarder voor armoede dan mannen.

“Het is een open deur, maar alleenstaande moeders vormen een zeer kwetsbare groep in onze samenleving. Onderzoek uit verschillende disciplines (economie, sociologie, epidemiologie, psychologie) heeft in de voorbije decennia al meermaals aangetoond dat alleenstaande moeders een sterk verhoogde kans hebben op stress, gezondheidsproblemen, werkloosheid, armoede en sociale uitsluiting. Al deze problemen zijn sterk aan elkaar gerelateerd (Mullins et al., 2011; Burström et al., 2009; Christopher, 2005; Bradshaw et al., 1993).” (Bron: Van Lancker, W. , Ghysels J. & Cantillon B., Centrum Sociaal beleid, nov 2012)

Vrouwen zijn onevenredig hoog vertegenwoordigd in de werkloosheidsuitkeringen, ziekteuitkeringen en leefloon. Ze zijn kwetsbaarder voor armoede omdat zij vaak de kinderopvang op zich nemen na echtscheiding en af te rekenen hebben met structurele drempels op de arbeidsmarkt (loonkloof,

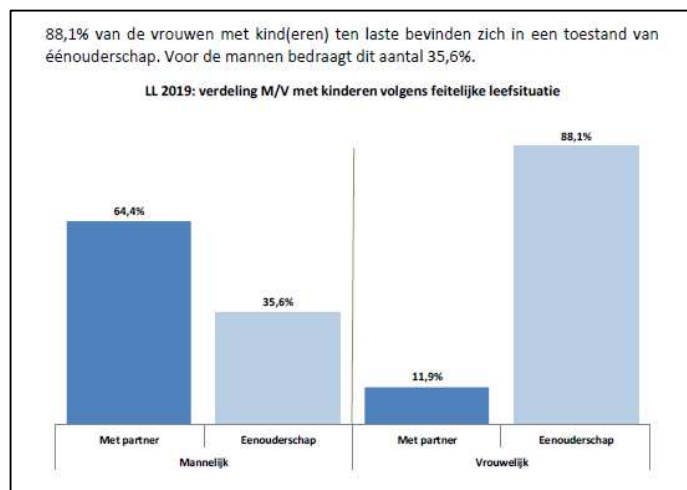
onderbetaalde zorgberoepen, ...). Ons welvaartspeil en sociaal zekerheidssysteem gaat nog steeds te veel uit van een tweeverdienersmodel waardoor eenoudergezinnen zo een groot risico op armoede hebben.

We zoomen even in op het **leefloon**, de facto een inkomen onder de armoedegrens voor eenoudergezinnen. De onderstaande grafiek toont de verhouding vrouwelijke en mannelijke leefloners. Vrouwen zijn structureel overtegenwoordigd (de bovenste lijn). Alhoewel de genderkloof iets versmalde doorheen de jaren blijven beide lijnen vooral persistent parallel lopen.

Maandelijks evolutie van het aantal leefloongerechtigden volgens het geslacht. Gegevens van 03/2020 – Bron: POD Maatschappelijke Integratie

Bovendien voerde de POD Maatschappelijke Integratie een gendermainstreaming op de leefloonstatistieken uit en kwam de genderongelijkheid zeer duidelijk naar voor. **Maar liefst 88,1% van alle vrouwelijke leefloners zijn alleenstaande moeders** (to.v. 35,6 % van de mannen die vaker alleenstaande zijn). Het toont hoe sociale ongelijkheid en genderongelijkheid elkaar een hand geven ten nadele van vrouwen, die uitgesproken kwetsbaarder zijn in de sociale en economische verhoudingen. Deze cijfers onderstrepen ook de kwetsbaarheid van de kinderen in deze gezinnen, de link tussen kinderarmoede en eenoudergezinnen.

Bron: POD Maatschappelijke Integratie, Focus nr. 14, maart 2016

De huidige **coronacrisis treft alleenstaande moeders en hun kinderen eens zo hard**. Zij die werken en op technische werkloosheid kwamen te staan gaan nu van 'net rondkomen' naar beginnend

‘verzuipen’. De toevloed van nieuwe aanmeldingen bij het OCMW en paniektelefoons bij middenveld- en welzijnsorganisaties van mensen die plots niet meer toekomen zijn alomtegenwoordig. De paniek en nood is nog groter bij de eenoudergezinnen die overleven op een uitkering want zij ervaren een onmiddellijk gestegen levenskost: o.a. voeding is duurder geworden door het hamsteren en de grote vraag naar de goedkoopste basisproducten, energiekosten en waterverbruik lopen op door de quarantaine, ... (<https://sociaal.net/verhaal/alleenstaande-mama-strijdt-tegen-armoede-en-corona-vergeet-ons-niet/>)

Deze eenoudergezinnen die al onder de armoedegrens zaten, lopen nu onbeheersbare structurele betalingsachterstanden op én kunnen niet meer voorzien in hun eigen basisbehoeften zoals voeding of een doktersbezoek. Gevolg: de voedselbanken worden massaal aangezocht om langs te komen met een pakket, ook bij veel gezinnen die vooreerst daar geen beroep op deden. Zo katapulteert deze coronacrisis ons terug in massale liefdadigheid waarbij we het woord rechtvaardigheid zelfs niet meer durven uitspreken, laat staan “menswaardig leven” (cfr. art. 1 van de OCMW-wet of art 23. van de Belgische grondwet).

De coronacrisis vergroot de armoede én de genderongelijkheid want ze treft vrouwen (en hun kinderen) veel harder. Dit staat absoluut haaks op het streven naar gelijke kansen voor iedereen en het bestrijden van kinderarmoede. Extra aandacht is ook nodig voor alleenstaande moeders als erkende vluchteling want zij kampen met nog een hoger armoederisico als gevolg van hun taalachterstand, beperkte toegang tot informatie en bronnen, digitaal analfabetisme, gebrek aan beroepsvaardigheden en een sociaal netwerk. Het maakt hen nog kwetbaarder misbruik, geweld en langdurige mentale en fysieke ziekte.

De Vrouwenraad en haar 40 lidorganisaties dringt aan om op korte en lange termijn een aantal structurele maatregelen te nemen t.a.v. kwetsbare eenoudergezinnen. Een streven naar rechtvaardigheid moet centraal staan en maatregelen moeten zeker verder gaan dan de huidige (liefdadigheids)inspanningen die vooral ook het economisch productiesysteem moeten ondersteunen.

We vragen maatregelen op het vlak van:

✓ Gelijke onderwijskansen:

- Eerstdaags kwetsbare eenoudergezinnen **prioritair toegang geven tot laptops en een degelijke én betaalbare internetverbinding**, alsook online digitale ondersteuning zodat de kinderen heel concreet geen nieuwe lesinhoud missen na de paasvakantie. Weet dat laptops aanbieden aan 190 euro/ stuk voor veel eenoudergezinnen niet haalbaar is om te betalen. In België zijn de prijzen voor een degelijke internetverbinding bij de duurste van alle Europese lidstaten. Duw eenoudergezinnen niet dieper in de schulden want onderwijs moet kosteloos zijn. OCMW’s kunnen het verschil maken door proactief het voortouw te nemen en gekende kwetsbare gezinnen te bevragen op hun digitale noden en mogelijks tussen te komen met een aanvullende steun.
- **Opvang op school en in kinderopvanginitiatieven** is er niet alleen voor ouders in cruciale zorgberoepen maar ook **voor kwetsbare gezinnen**, het staat op papier maar wordt in het publieke debat stil gezwegen. Dat maakt het eens zo moeilijk voor deze moeders om de hulpvraag te durven stellen. Kinderopvang tijdens de eerste levensjaren is ook cruciaal in de preventie van kinderarmoede. Daarom vraagt de Vrouwenraad de **invoering van het nultarief** voor de meest kwetsbare (eenouder)gezinnen.

✓ Leefbaar wonen:

- We roepen op om de **Vlaamse huursubsidies en huurpremies veel flexibeler en sneller in te zetten** op een structurele manier ter ondersteuning van kwetsbare eenoudergezinnen. Dit draagt onmiddellijk bij aan de preventie van kinderarmoede. Vier jaar op de wachtlijst voor een sociale woning staan vooraleer er een huurpremie komt duwt gezinnen dieper de armoede in. We vragen aan de sociale woningmaatschappijen en sociale verhuurkantoren om voorrangregels voor eenoudergezinnen te ontwikkelen, gekoppeld aan inkomen en inschrijvingstijdstip op de wachtlijst.
- Op korte termijn zou Vlaanderen zeker ook **de eenmalige energiepremie moeten toekennen aan alle gezinnen die zich op of onder de armoedegrens bevinden**. Het alleen toekennen aan de technisch werklozen getuigt van een puur economische redenering ipv een menselijke economie.

✓ Gezondheid en welbevinden:

- De quarantaine zorgt voor een immense druk op de schouders van alleenstaande ouders die klein behuist en vaak digitaal afgesneden zijn. De dagvulling komt nu al weken, 24u op 24u, volledig terecht op 1 paar (meestal) vrouwelijke schouders. Dit terwijl deze éénoudergezinnen vaak geen tuin hebben en zich moeten behelpen op zeer beperkte vierkante meters. Deze coronacrisis brengt haarfijn in kaart dat ruimte en natuur een gegeerd (privaat)goed zijn geworden. Blijf bewegen in uw buurt is de slogan – zorg dan ook dat elke buurt op volwaardige natuur, speel- en leefruimte kunnen rekenen. Iedereen heeft recht op een gezonde leefomgeving. De strijd tegen sociale ongelijkheid, genderongelijkheid en ecologische rechtvaardigheid, is een gedeelde strijd waarin de Vrouwenraad zich ten volle engageert. De coronacrisis leert ons haarfijn hoe dit een gemeenschappelijke strijd is.

✓ Werk en inkomen:

- Deze coronacrisis heeft veel mensen technisch werkloos gezet. Het is goed en nodig dat we de financiële gevolgen voor deze grote groep proberen te temperen willen we er geen pak nieuwe armen bij krijgen en de stijgende kinderarmoede een halt toe roepen. Maar het ontslaat ons niet van de plicht om ook oog te hebben voor de gevolgen van de coronacrisis voor zij die reeds werkloos waren en nu in deze omstandigheden (opvang kinderen thuis!) ook absoluut niet naar werk kunnen zoeken net omdat ze alleenstaande ouder zijn. Daarom vragen we heel duidelijk om tijdens deze periode **de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen te bevroeren**. Het zou totaal onrechtvaardig zijn om in de gegeven omstandigheden dit niet te doen.
- Het betalen van **alimentatie** zal zeker ook problematisch zijn bij verminderde inkomsten door de coronacrisis. Vandaag is het niet betalen van alimentatie al een groot probleem, zeker voor éénoudergezinnen die vaak inde kou blijven staan. Een makkelijker en **flexibelere toegang tot DAVO** (Dienst Alimentatie Vorderingen) om voorschotten te krijgen is noodzakelijk.

Bronnen en achtergrondinfo:www.armoedebestrijding.be**Tabel 1g:** Armoederisicopercentage (<60 % van het mediaan netto-inkomen) naar huishoudtype*, België, SILC 2018 (inkomen 2017)

1 Persoonshuish. Totaal	23,8
1 Persoonshuish. Man -65 jaar	25,2
1 Persoonshuish. Vrouw -65 jaar	27,6
1 Persoonshuish. Man 65 en +	19,3
1 Persoonshuish. Vrouw 65 en +	20,8
2 Volwass. Geen afh. kind. (min 1 65+)	15,7
2 Volwass. Geen afh. kind. (beide -65)	8,9
Andere huish. Geen afh. kinderen	4,5
Alle huishoudens zonder afh. kinderen	14,6
Eenoudergezin	41,3
2 Volwass. 1 afh. kind	12,0
2 Volwass. 2 afh. kinderen	9,8
2 Volwass. 3 of meer afh. kinderen	25,0
Andere huish. met kind	13,9
Alle huishoudens met afh. kinderen	18,2

<https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/materiele-en-sociale-deprivatie-een-nieuwe-indicator-om-armoede-te-meten>**Materiële en sociale deprivatie in België - 2019****Percentage van de bevolking dat materieel en sociaal gedepriiveerd is%**

België	11,0%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	21,5%
Vlaams Gewest	6,6%
Waals Gewest	15,3%
Mannen	10,6%
Vrouwen	11,3%
0-17	13,1%
18-24	8,0%
25-49	11,5%
50-64	12,6%
65+	7,0%

Alleenstaande ouders, minstens 1 afhankelijk kind

30,2%

Percentage van de bevolking dat materieel en sociaal gedepriveerd is%

2 volwassenen, minstens 1 afhankelijk kind	8,2%
2 volwassenen, minstens 1 65+ jaar	4,9%
2 volwassenen, beide < 65 jaar	8,7%
Alleenstaanden	18,5%
Andere	7,5%

Cijfers POD Maatschappelijke Integratie (België)

Er is nog steeds een zeer uitgesproken verschil tussen vrouwen en mannen in de categorie eenoudergezinnen die tijdelijk een beroep doen op het leefloon : **in 87 % van de eenoudergezinnen gaat het om een alleenstaande moeders, versus 13% een alleenstaande vader.** us hier blijft de verhouding dus opgaan die wel al eerder vaststelden: **1 of 8** (zelfs eerder bijna 1 op 9)

Nombre de RIS (revenue intégration sociale) par genre et catégorie familiale 10/2018-09/2019

* Sexe (fr)	Total	Cohabitants	Isolés	Familles monoparentales	Famille duoparentales
Grand Total	206958	74357	86236	50507	16768
feminin	107660	35273	32032	44552	6477
masculin	99298	39084	54204	5955	10291

Cijfers eenoudergezinnen en armoede in Vlaanderen

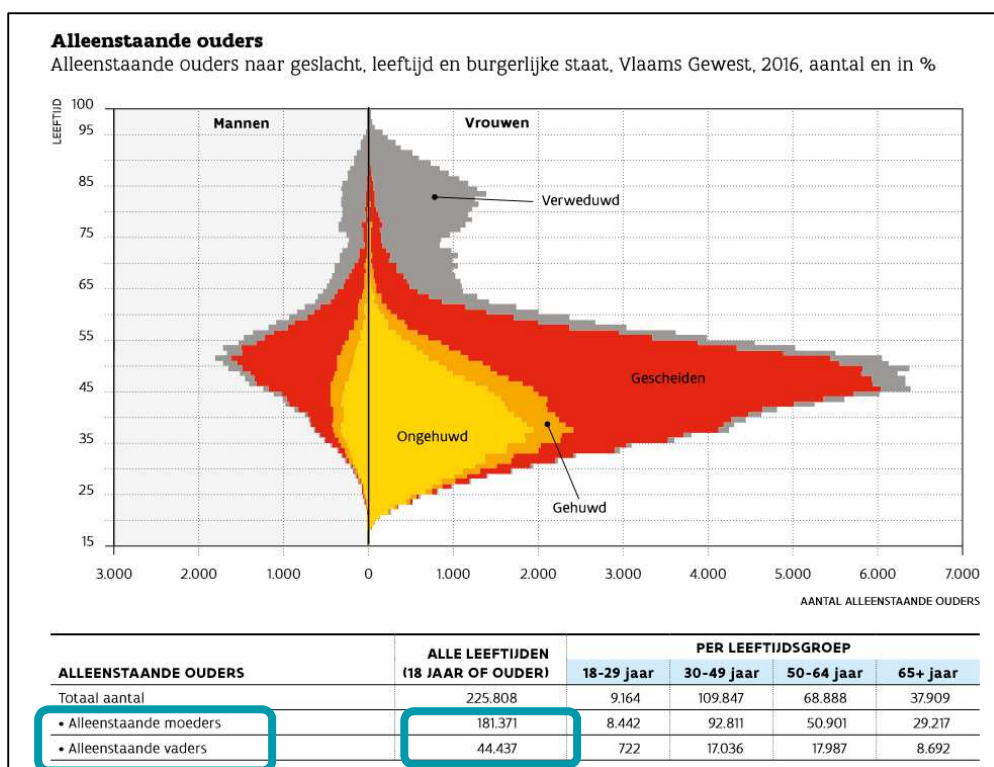
Iets meer dan 1 op de 10 inwoners van het Vlaamse Gewest leefde in 2018 in een huishouden met een [huishoudinkomen](#) onder de Belgische [armoededrempel](#). Dat komt overeen met ongeveer 680.000 personen.

In 2019 waren er 231.654 alleenstaande ouders in Vlaanderen.

	Aantal		%	
	2009	2019	2009	2019
Totaal aantal personen	6.208.877	6.589.069	100,0%	100,0%
Thuiswonend kind bij paar	1.489.078	1.528.249	24,0%	23,2%
Thuiswonend kind bij alleenstaande ouder	318.411	356.517	5,1%	5,4%
Alleenwonende	780.581	897.185	12,6%	13,6%
Samenwonend met partner zonder kind	1.520.886	1.637.142	24,5%	24,8%
Samenwonend met partner en kind	1.639.820	1.644.250	26,4%	25,0%
Alleenstaande ouder	208.380	231.654	3,4%	3,5%
Anders (wonend in privaat huishouden)	177.295	214.765	2,9%	3,3%
Collectief wonend	74.426	79.307	1,2%	1,2%

https://statistieken.vlaanderen.be/QvAJAXZfc/notoolbar.htm?document=SVR%2F5V-Demografie-Stand-Bevolking_fusie2019.qvw&host=QVS%40cww100154&anonymous=true

<https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/bevolking-onder-de-armoededrempel>

<https://www.vlaanderen.be/publicaties/alleenstaande-ouders-in-de-schijnwerper>

https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/bevolking-naar-positie-in-het-huishouden#minder_alleenwonenden_en_alleenstaande_ouders_in_vlaams_gewest_dan_in_andere_gewesten

Zeven keer meer vrouwen dan mannen leven alleen met kinderen in de EU

“Als men kijkt naar de manier waarop vrouwen en mannen leven – als koppel, single, met of zonder kinderen – kunnen er heel wat verschillen worden opgemerkt. In 2017 leefden in de EU 7,6 % van de vrouwen op 25-49-jarige leeftijd alleen met kinderen, in vergelijking met 1,1 % van mannen van dezelfde leeftijd. Voor alleenstaanden zonder kinderen van deze leeftijdsgroep bedroeg het aandeel 9,6 % voor vrouwen en 16,3 % voor mannen.”

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/womenmen_2018/be_nl/bloc-1b.html?lang=nl

https://www.mi-is.be/sites/default/files/statistics/mi-is_2019.3_bulletin_nl1.pdf

Recente artikels in de media:

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/03/23/corona-treft-mensen-in-armoede-nog-dieper-smartschool-is-niet-v/>

<https://sociaal.net/verhaal/alleenstaande-mama-strijdt-tegen-armoede-en-corona-vergeet-ons-niet/>

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/03/17/hoe-hulp-bieden-aan-mensen-in-armoede-tijdens-de-corona-crisis/>

<https://www.tijd.be/politiek-economie/belgie/vlaanderen/corona-vergroot-kloof-tussen-rijke-en-arme-kinderen/10215546.html>